

Kasacja i wznowienie postępowania

dr hab. Michał Rusinek

Kasacja zwyczajna i nadzwyczajna

- zwyczajna
  - dostępna stronom
  - węższy zakres przedmiotowy (zob. niżej)
  - większy formalizm – przymus adwokacko-radcowski, termin, opłata
  - możliwość oddalenia na posiedzeniu, jako oczywiście bezzasadnej
- nadzwyczajna
  - dostępna podmiotom szczególnym: PG, RPO, RPD
  - szerszy zakres przedmiotowy (wszystkie prawomocne orzeczenia sądu kończące postępowanie)
  - mniejszy formalizm – brak terminu, opłaty, konieczność rozpoznania na rozprawie

Co zaskarżyć kasacją zwyczajną?

- **prawomocny wyrok sądu odwoławczego kończący postępowanie (także postanowienie sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego z art. 93a k.k.)**
- **dodatkowe ograniczenia dotyczące wyroku (nie dotyczy przyczyn z art. 439 k.p.k.):**
  - kasacja obrończa (na korzyść oskarżonego) – tylko w razie skazania na karę izolacyjną (art. 523 § 2 k.p.k.)
  - kasacja oskarżycielska (na niekorzyść) – tylko w razie uniewinnienia lub umorzenia postępowania (art. 523 § 3 k.p.k.)
- **wyroki sądu odwoławczego kończące postępowanie:**
  - utrzymujący w mocy wyrok I instancji
  - zmieniające wyrok sądu I instancji
  - uchylające wyrok sądu I instancji i umarzające postępowanie
- **kasacja nie przysługuje m.in. od:**
  - wyroków prawomocnych sądu I instancji
  - wyroków sądu odwoławczego uchylających wyrok I instancji i przekazujących sprawę do ponownego rozpoznania
  - postanowień w postępowaniu wykonawczym
  - uzasadnienia

podstawy wznowieniowe

- przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem (ustalone w myśl art. 541 k.p.k. i mogące wpłynąć na treść rozstrzygnięcia)
- nowe fakty i dowody, czyli nieznanne sądowi ani stronie (przed uprawomocnieniem się):
- orzeczenie TK lub organu międzynarodowego (np. ETPC) – zob. uchwałę SN I KZP 14/14
- „odebranie” ulgi w odpowiedzialności – art. 540a k.p.k. – czyli tzw. małego świadka koronnego lub umorzenia absorpcyjnego
- niedopuszczalne orzekanie *in absentia* – art. 540b k.p.k. – jeśli nie doręczono zawiadomienia lub doręczono nieprawidłowo
- bezwzględne przyczyny odwoławcze – art. 542 i tylko z urzędu – zob. I KZP 5/05; wniosek strony o wznowienie na podstawie art. 439 k.p.k. jest tylko wnioskiem w trybie art. 9 § 2 k.p.k. (dwie praktyki rozstrzygania – z postanowieniem i bez)

de novis

- nowe fakty i dowody:
  - nieznanne sądowi ani stronie w toku zakończonego prawomocnie postępowania
  - nowe źródło dowodu
  - nowe okoliczności podawane przez znane wcześniej źródło (np. odmienne zeznanie złożone w innej sprawie)
  - novum musi wysoce uprawdopodobniać, że zapadłe prawomocne orzeczenie jest oparte na błędnych ustaleniach faktycznych (i tylko na korzyść oskarżonego)
  - uprawdopodobnić można dowodem tzw. swobodnym
  - możliwość skorzystania z art. 97 k.p.k.

wątpliwość co do poczytalności, jak podstawa kasacyjna czy wznowieniowa

- Post. SN III KK 176/11: Stawianie sądowi pierwszej instancji zarzutu nie podjęcia decyzji o przeprowadzeniu badań psychiatrycznych oskarżonego, w sytuacji, gdy nie tylko nie powziął on w zakresie poczytalności oskarżonego uzasadnionych wątpliwości, lecz również, gdy - w świetle materiału dowodowego zgromadzone w toku postępowania - nie miał podstaw do ich powzięcia, uznać należy za nieuprawnione. Czyni to w efekcie niezasadnym również skierowany pod adresem wyroku sądu odwoławczego zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., skoro bowiem w kwestii oceny stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w ogóle nie pojawiła się uzasadniona wątpliwość, a tym samym nie wchodził w grę obligatoryjny udział w postępowaniu obrońcy, nie istniały podstawy do wydania przez ten sąd z urzędu orzeczenia kasatoryjnego, niezależnego od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść zaskarżonego orzeczenia.
- Wyrok SN 219/13: Przepis art. 79 § 1 k.p.k. nie uzależnia obowiązkowej obrony od stanu wiedzy sądu o okolicznościach wymienionych w tym przepisie. Zaistnienie którejś z nich rodzi konieczność reprezentowania oskarżonego przez obrońcę i jego udziału w rozprawie, chociażby przed sądem okoliczność ta się nie ujawniła, z przyczyn również od niej niezależnych.

jak napisać wniosek o wznowienie?

- bezpośrednio do sądu wznowieniowego – zob. art. 544 k.p.k.
- wymogi formalne i treściowe – art. 119, art. 530 w zw. z art. 545 k.p.k.:
  - przymus adwokacko-radcowski i opłata
  - wskazanie zaskarżanego rozstrzygnięcia i zakresu zaskarżenia, podstawy wznowieniowej i uzasadnienie oraz wniosek wznowieniowy